

Warszawa, 21 marca 2007 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
RPO-543561-VII-706-06/GR

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości -
Prokurator Generalny

WARSZAWA

Szanowny Panie Ministrze,

Informuję, że w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich badano sprawę sprzecznego z prawem zapisu porządku wewnętrznego obowiązującego w jednym z zakładów karnych okręgu gdańskiego. Korespondencja z Biurem Prawnym Centralnego Zarządu Służby Więziennej w sposób niebudzący wątpliwości pozwoliła uzgodnić stanowisko w tej sprawie (w załączeniu przesyłam pismo z dnia 15.12.06 r. o sygn. jak wyżej oraz odpowiedź z dnia 12.01.07 r., znak: BPR - 1971/06). Sprowadza się ono do uznania, że art. 110a §2 Kodeksu karnego wykonawczego nie daje dyrektorowi zakładu karnego podstawy do wprowadzenia w obowiązującym porządku wewnętrznym generalnych regulacji dotyczących wszystkich skazanych.

Wprowadzenie w całym zakładzie zakazu posiadania w celi sprzętu audiowizualnego, komputerowego bądź innych przedmiotów, w tym podnoszących estetykę pomieszczenia i stanowiących wyraz kulturalnych zainteresowań skazanego, jest sprzeczne z treścią powołanego artykułu (decyzja dyrektora powinna być indywidualna i dotyczyć konkretnego skazanego). W oczywisty sposób narusza także jedną z podstawowych zasad postępowania wykonawczego - zasadę zindywidualizowanego oddziaływania. Jest ona wyrażona w art. 67 Kkw, wielu kodeksowych przepisach regulujących cele i mechanizmy wykonania kar, w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz.U. Nr 152, poz.1493), który odnosi się bezpośrednio do omawianej kwestii, jak również w omawianym art. 110a § 2 Kkw.

Rzecznik zwrócił się zatem do właściwego organu, tj. Dyrektora Generalnego Służby Więziennej, o wyeliminowanie naruszenia prawa, które - jak wskazało badanie sprawy - przynajmniej w jednym z okręgowych inspektoratów nie było do tej pory dostrzegane. Spotkał się jednak z odmową działania w sprawie. Nie da się bowiem inaczej interpretować odpowiedzi Zastępcy Dyrektora Generalnego Służby Więziennej (w

załączeniu pismo z dnia 26.01.07 r. o sygn. jak wyżej oraz odpowiedź z dnia 5.03.07 r., znak BPZ-070-21/07/466).

Odpowiedź ta jest tym bardziej niezrozumiała, że proponowane zbadanie porządków wewnętrznych w zakładach karnych w żadnej mierze nie wykracza poza sferę obowiązkowej kontroli legalności działania zakładów karnych, mogło być podjęte wyłącznie w ściśle określonym zakresie i dokonane metodą analizy dokumentacji.

Artykuł 7 Konstytucji RP stanowi, że organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. W państwie demokratycznym, w którym rządzi prawo, organy te mogą działać tylko na podstawie prawnej, a normy prawne muszą określać ich kompetencje, zadania i tryb postępowania, wyznaczając tym samym granice aktywności. Problem prawnych podstaw działania państwa dotyczy gwarancji swobód obywatelskich, ochrony jednostki przed omnipotencją państwa i jego aparatu (W. Skrzydło - Konstytucja RP. Komentarz, Zakamycze, 2002, wyd IV).

Zasada legalizmu jest zatem adresowana do wszystkich bez wyjątku władz publicznych, w tym także do władzy wykonawczej.

Z zasady tej wynika również wniosek, że organy władzy publicznej mają obowiązek rzetelnego wykonywania powierzonych im zadań. Realizacja tych zadań, w tym ich zakres, nie może być uzależniona od tego, czy wiąże się z ryzykiem ponoszenia obciążeń ekonomicznych lub organizacyjnych. Organy władzy nie mogą uzasadnić zaniechania nałożonych na nie obowiązków np. ograniczeniami środków finansowych lub kadrowych pozostających w ich dyspozycji. Zatem brak jakiegokolwiek racjonalnego uzasadnienia nie pogarszają znacząco oceny zaistniałego przypadku.

Oczywista i rażąca obraza prawa dotyczy w szczególności sytuacji, gdy obowiązkiem tych organów jest nadzorowanie i kontrola obowiązujących przepisów. Może mieć ona wówczas podwójny wymiar i polegać na sankcjonowaniu naruszenia prawa materialnego oraz uchyleniu się od realizacji określonych prawem obowiązków.

Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra o spowodowanie usunięcia naruszenia prawa poprzez wyegzekwowanie obowiązków funkcjonariuszy państwowych oraz o informację w sprawie.

Zał. 4

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich